

Maggie

Det här är min berättelse

Halloj!

Vet du vem jag är?

Jag är en Flodpärlmussla
Mitt namn är Margaritifera,
men du kan kalla mig

Maggie!

Jag lever i älven, tillsammans
med mina vänner

Jag kan likna andra musslor
men jag är helt unik!

Så här ser jag ut

Nu ska jag visa er hur
jag ser ut och fungerar!

Så här ser jag ut invändigt!

Vattnet strömmar in här...

...och när jag har ätit mig mätt så strömmar vattnet ut här.

En hinna sitter innanför mitt skal och omringar mina inre organ. Den mjuka hinnan kallas för en mantel och det är skönt och mysigt att ha omkring sig.

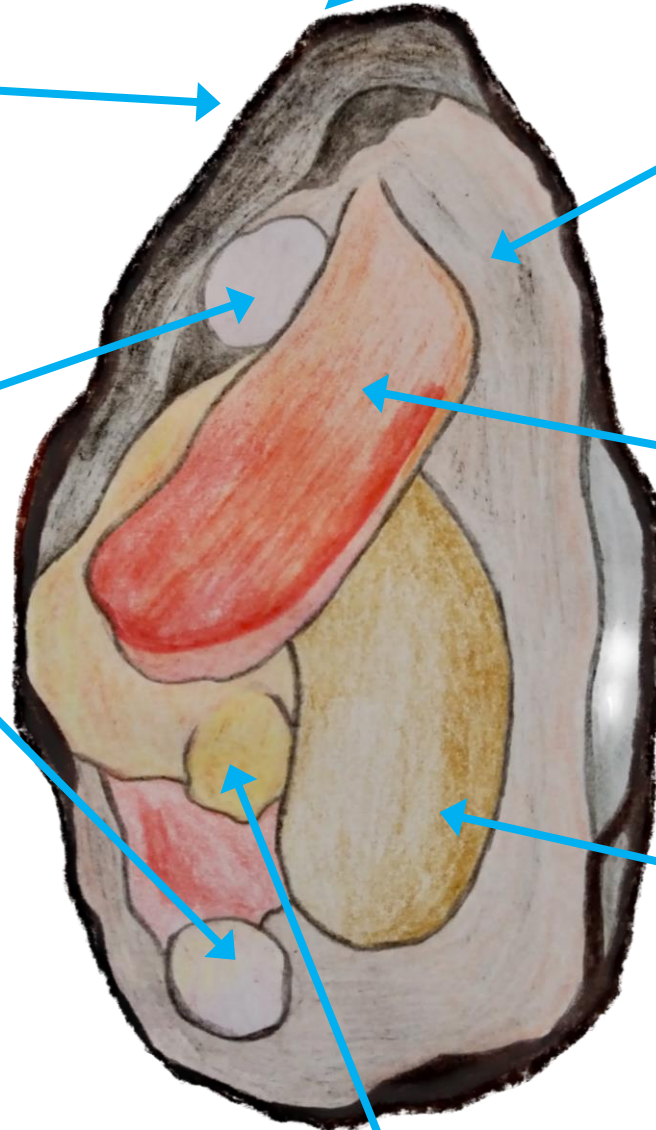
Det här är mina starka muskler som jag använder för att stänga mitt skal. Då kan inte fienden eller smutsigt vatten ta sig in.

Här är mina gälar. Med dem filtrerar jag vatten och kan andas. Med hjälp av mina gälar, så kan jag separera små gnuttar av ätbart material som flyter i vattnet.

Jag kan inte hålla skalen stängt jämt, för då kan jag inte andas och svälter ihjäl!

Den här är min fot. Med den kan jag röra mig omkring i gruset på botten av älven. Min fot är som en ankare som håller mig fast på botten, så att jag inte flyter iväg med strömmen.

Det här är min mun.

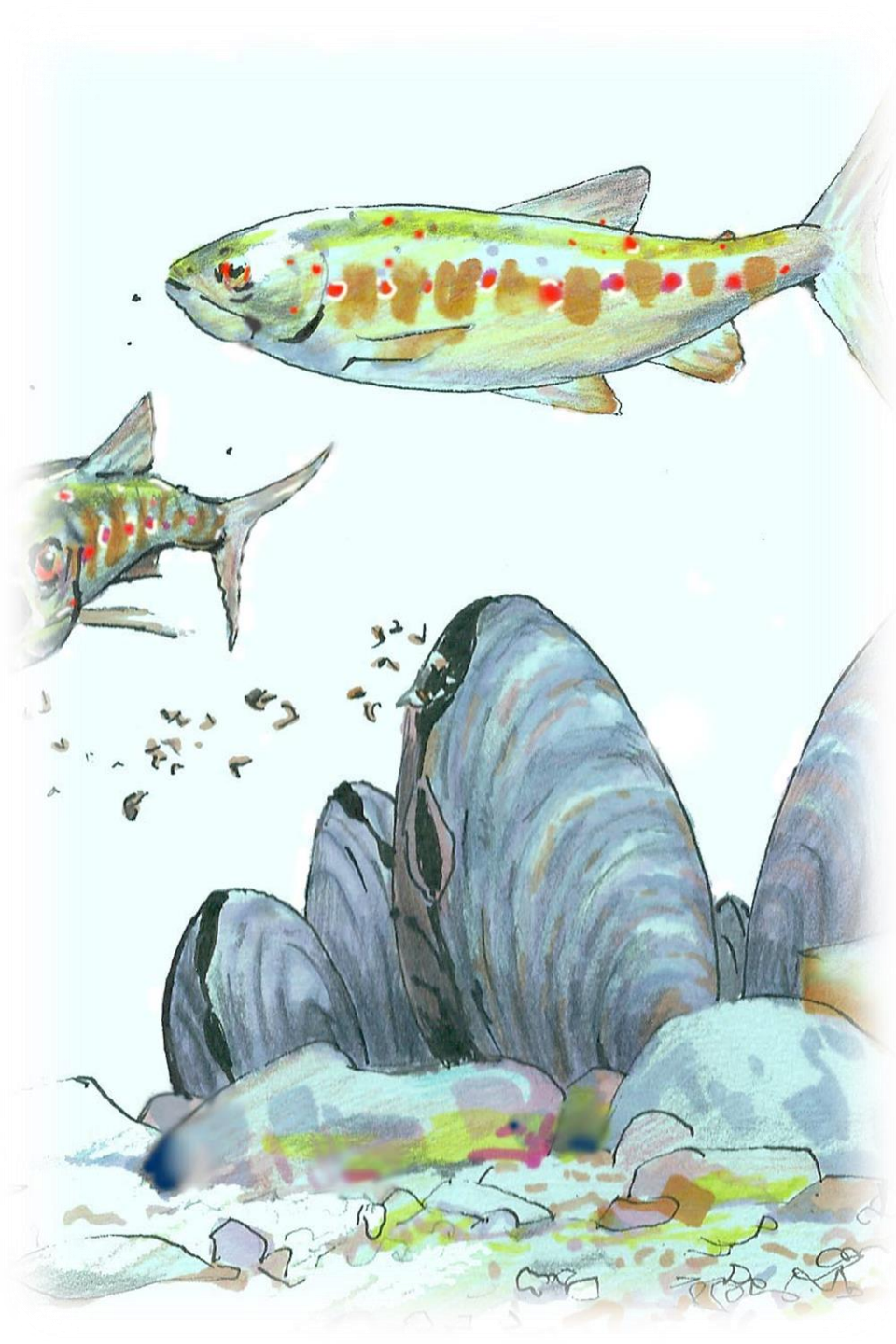

Ser ni hur jag glänser?

Det ni ser här på bilden är pärlemor lagret som jag har inuti mitt skal. Det är från detta jag har möjlighet att skapa fina och glansiga pärlor ifrån. Det är inte alla som gör pärlor utan det händer faktiskt av att vi blir irriterande på sandkorn som skaver på vår kropp. Vi försöker få bort sandkornet, men istället råkar vi skapa pärlor. Hur konstigt är inte det?

Nu vet ni mer om hur jag
ser ut, låt mig då få
berätta mer om mitt liv...

Jag har levt länge och trots att jag
är en mussla så har jag varit med om
mycket!

Jag är en gammal mussla nu, 123 år gammal för att vara exakt.

Känner någon annan så gammal som jag? Många av mina grannar här är mycket äldre. Några av dem är nästan 140 år gammal.

Jag har levt i alla mina år i samma pool i floden, aldrig färdas längre än till den stora stenen vid bassängerna kant.

När jag föddes var min mamma äldre än vad jag är nu. Jag minns dagen vi alla föddes, för då fanns det väldigt många av oss. Som alla flodpärlmusslor, så fick min mamma tusentals barn varje år.

När det var dags släpptes vi ut från säkerheten inuti hennes skal och färdades ut i flodens kalla vatten. Så läskigt! Vi var så små så det var svårt att se oss med blotta ögat, och nu var vi helt plötsligt ute i den vilda älven.

Förskräckt började jag ta mig fram i strömmen. Jag tittade mot mina bröder och systrar när de hjälplöst försvann nerför floden, och förstod att vi aldrig mer skulle ses. Det verkade som att jag var på väg mot samma öde, att min första dag skulle vara min sista.

Men plötsligt såg jag en liten öring som hette Trulls, han vilade bakom en sten för att få skydd från strömmen. Öringens stora mun öppnar och stängs när han andades i flodvattnet.

Jag inser snabbt att jag är på väg mot honom, älven är stark och jag har inga krafter, plötsligt tar jag mig in i hans gapande mun...

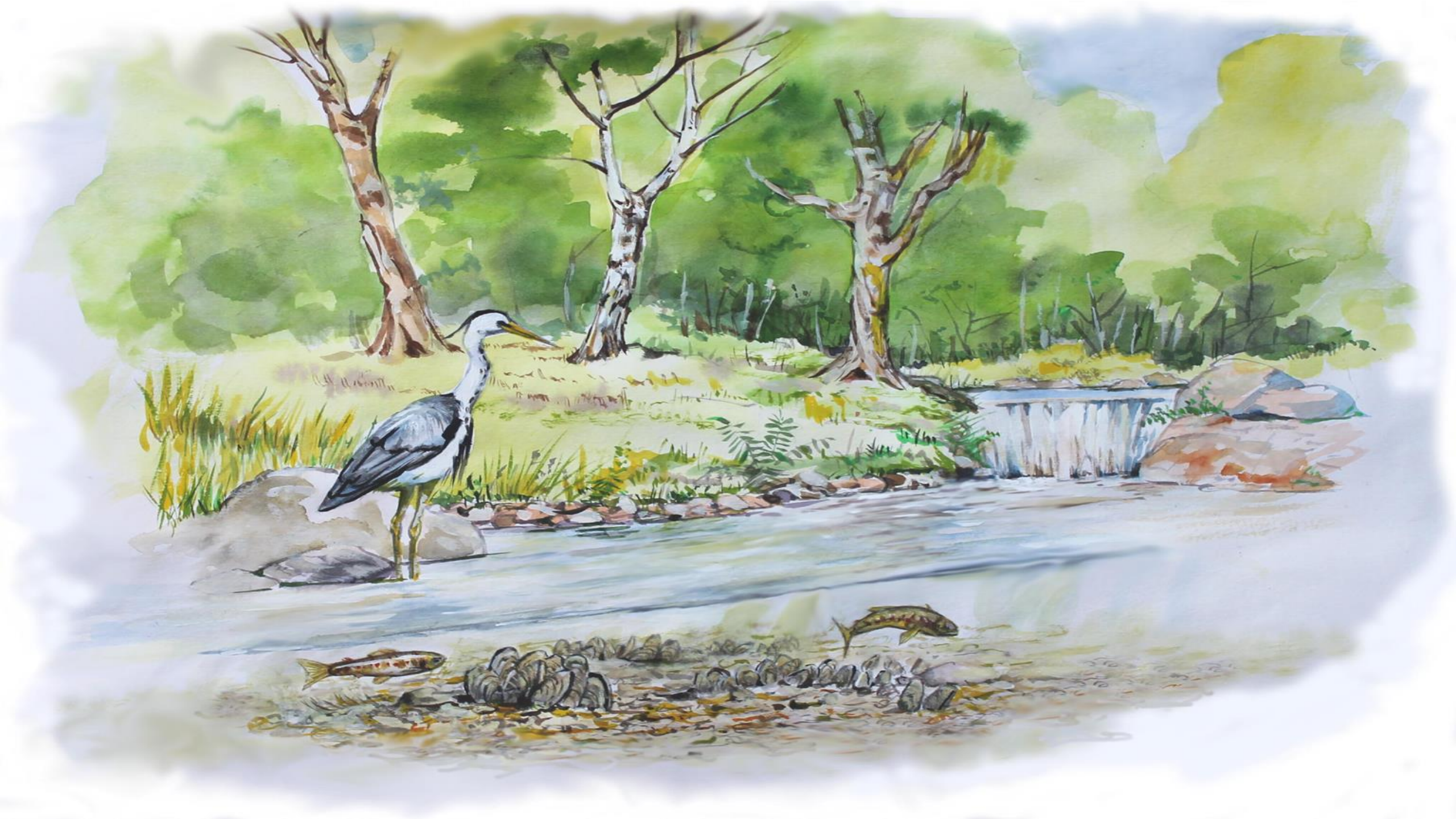

Detta är min enda chans att kunna överleva. Jag stängde mitt lilla skal på gälarna och hängde kvar där för mitt liv. Gälbågarna som sitter över fiskens gälar öppnade igen och ut gick vattnet från Trulls mun, men jag stannade säkert på min plats på gälen. Jag var säker äntligen. Ingen kunde nå mig hit och strömmarna kunde inte bära bort mig tack vare min värdfisk, öringen.

När jag förstod att jag var säker så insåg jag att några av mina bröder och systrar också hade lyckas hitta till säkerheten hos öringen. Jag kunde andas ut, SKÖNT!

Under några månader tillbringade vi mycket tid tillsammans, och färdades tillsammans med öringen Trulls runt omkring i älven. Genom att kika ut genom gällocken på öringen så såg vi vårt fina gömställe, i området vi ville bo fanns några vuxna musslor som såg ut att ha det bra.

Vi hade det bra där på gälarna på öringen, men desto mer vi växte desto trängre blev vår plats på gälarna, Trulls var inte längre så glad att vi bodde där. Vi visste att vi skulle behöva lämna vår vän och tryggheten med han och ta chansen ute i älven igen.

En dag så vilade Trulls på en lugn plats av älven med fin sand nedanför, då bestämde jag mig för att det var dags att släppa taget och lämna min öring vän som räddat mig. Jag var livrädd, jag öppnade mitt skal sakta och släppte greppet om han. Jag gled tyst ner i vattnet och drev ut i det strålande solskenet i det lugna bakvattnet. Strömmen var fortfarande stark, men jag var större och tyngre nu. Jag föll genom vattnet som ett löv som faller ned från ett träd på hösten gungandes fram och tillbaka tills jag landade på botten.

Jag landade med en lätt duns i den fina sanden, jag var fortfarande rädd om vad jag eventuellt skulle möta. Jag visste att jag inte kunde hålla mig kvar vid de små sandkornen, jag visste att det var djur eller strömmande vatten som kunde förstöra för mig. Så jag använde min fot att dra mig djupare och djupare i den svala säkra sanden. Fastän jag blev begravd av den fina sanden så sipprade vatten ner mellan lite grövre sandkorn så jag fick både syre och mat jag behövde för att överleva. Jag var i säkerhet och nu kunde jag fokusera på att växa mig stor och stark.

Jag tillbringade lång tid begravd i sand och grus. Vi musslor växer långsamt och det gick fem år innan jag var modig och stor nog att klättra tillbaka till ytan av älvbädden för att ta min plats bland andra vuxna musslor. Det var 118 år sedan idag.

När jag nådde fram till ytan tog jag mig sakta fram genom de andra musslorna tills jag var nära min egen mamma. Hon kände knappt igen mig, då jag växt och blivit större. Du kanske blir förvånad att hon kände igen mig överhuvudtaget då hon fick flera tusen barn, men mammor vet alltid! Jag var nyfiken över min nya värld så jag kunde inte hålla mig från att ställa en massa frågor! Frågorna jag ställde till min mamma var. Var kommer vattnet ifrån? Vart tar fisken vägen när de lämnar älven? Vad är det för konstiga variationer som bryter vattenytan och dess form? Varför ändras färgerna runt omkring oss när sommar blir höst? Varför blir det kallare i vattnet under samma tid?

Min mamma var väldigt tålmodig och svarade på alla mina frågor. Hon berättade många historier om älven när hon var en ung mussla. Hon minns hur det en gång såg ut med stora vackra lövträd längs med älven, fina strömfåror då bäcken kunde få vara helt i fred från bebyggelse och förstörelse.

Årstiderna var helt annorlunda, höstfärgerna var vackrare hastigheten på vattnet (älven) var mer varierad och boplatser fanns det gott om. Även djurlivet var rikare och det var vanligt att vi såg vargen komma ner till den fina älven för att dricka vatten. Han var ingenfara för oss musslor, men ibland när vargen kom så skrämde han rådjuren som också hade kommit för att dricka i älven. De flydde för deras liv, rakt genom älven och ofta skadade eller till och med dödade några stackars musslor med sina vassa hårda hovar. Det var så många av oss då i älven, så på den tiden kunde du inte korsa älven utan att trampa på musslor längs vägen.

Det kom en tid senare då allt det vackra skulle förstöras, träden började sakta avverkas från älvens kantzoner och ersattes med öppna gröna fält. Vi hade inte längre någon skugga från träden när sommarsolen kom och vattnet blev mycket varmare. Nya djur började komma till älven för att dricka, förut var det mest rådjur, nu ser vi andra djur som får och kor i nära anslutning till älven. De vadade ner i vattnet och var en ständig fara för musslor som otur nog bodde i de grundare partierna av älven.

En dag kom en mussla vi inte kände igen, ner för strömmen i en rasande fart och landade vid oss med en stor duns. Det var lätt för honom att få plats med oss då antalet av oss musslor som levde här hade minskat på senare år. När han bosatte sig med oss berättade han historier om män och stora maskiner som arbetade högre uppströms i älven. De rätade ut floden, flyttade alla stora och små stenar samt muddrade floden (grävde den djupare). Många musslor dog under detta och han hade enbart haft tur då han lyckades flyta med den starka strömmen.

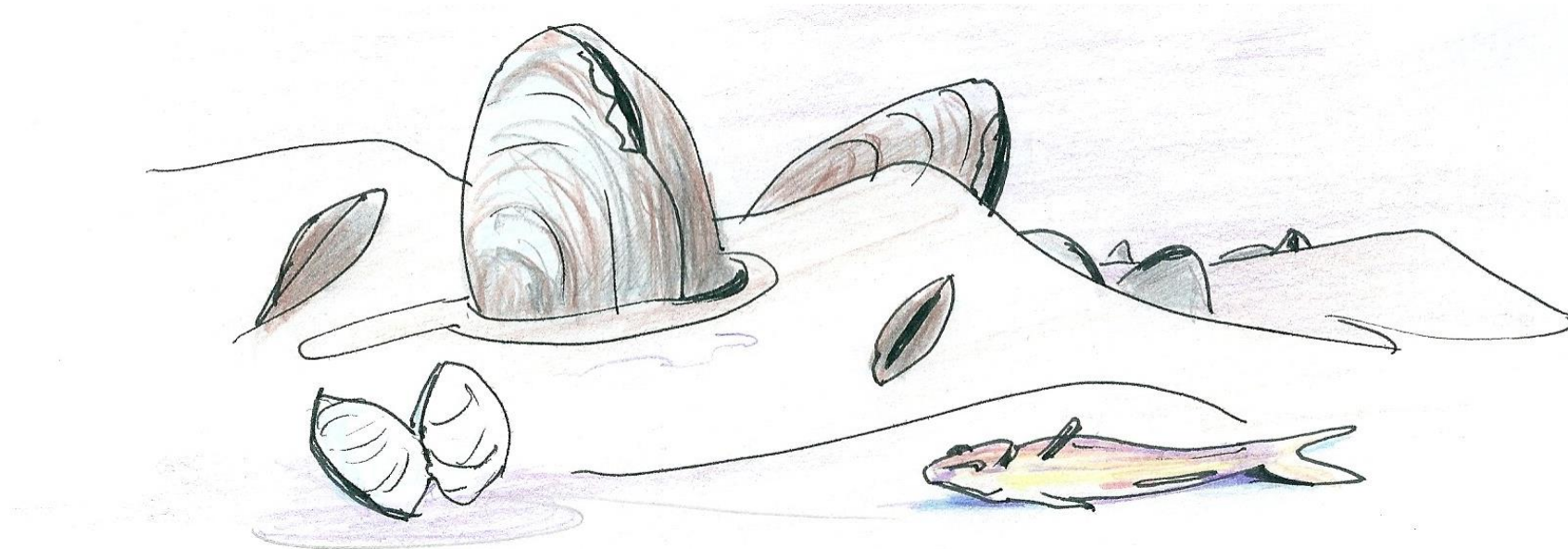

Det tog bara några dagar så ändrades hela vår älv, vattnet började bli grumligt, smaka konstigt samt få en annan lukt. Vattnet blev brunare och vår värld blev smutsig och en tråkigare plats. Vi kunde inte längre se stjärnorna gnistra på natthimlen. Detta var tiden människorna förstörde för oss invånare i älven. Så länge det grävdes och vattnet var brunfärgat och tjockt av lera och partiklar så var vi musslor tvungen att slutna oss och vänta i flera timmar..

När vi sen öppna oss igen så var vår värld en smutsigare plats. Mjuk lera och slam låg överallt, täckte hela älvbotten och dess stenar. Vi lite större musslor kunde kämpa på vidare och klarade av att ta oss till ett mindre område som var mindre påverkat av maskinerna. Men de allra minsta musslorna var för små för att ta sig upp ur dyn. Tyvärr såg vi aldrig dessa musslor igen.

Varje år väntar vi på att laxen och öringen ska komma å leka i älven, så att ungfiskarna kan bära våra små nyfödda musslor. Vissa år är bra, men vi ser att det kommer färre och färre öringar och laxar till vår älv. Vi har inte gett upp hoppet. Varje år släpper vi ut flera tusentals små musslor ut i vattendraget, men dessvärre finns det färre fiskar för dessa att klamra sig fast vid samt att hitta ren sand att kunna leva i, är idag väldigt svårt.

När jag var liten hade jag knappt utrymme att röra mig, men idag ser det helt annorlunda ut. Nu för tiden kan jag knappt se mina närmaste musselgrannar som bor tvärs över älven. Varför då? Dels av vattenkvalitén som har blivit mycket sämre men även att det finns färre och mindre områden vi musslor kan leva på. Att det dessutom växer täta områden med sjögräs hjälper oss inte.

Jag vet inte hur mycket längre vi kommer att klara oss, för små ytor vi kan leva på och de yngre och mindre musslorna behöver våra områden för att klara sig på. Vi kommer fortsätta se att musslorna blir färre och färre i älven och att de äldsta musslorna dör av. De få laxar som finns säger åt oss att många av områdena som var fullt av musslor är idag helt tomma. Det är till och med så att många älvar i områdena har musslorna helt försvunnit ur.

Det är nu tid för ett stort hopp! Laxen berättar för oss att det finns människor som arbetar för att åtgärda skadan som de gjort i våra älvar. Människorna som lever i närheten kan fortsätta med sitt arbete, vare sig du är jordbrukare, skogsbrukare, vägarbetare osv! Men nu när de vet att vi finns här så finns det nya regelverk samt en helt annan förståelse för våra älvar och att man inte kan bygga eller göra vad som helst. Vi behöver deras hjälp för att klara oss.

Jag tror det värsta är förbi och att alla har lärt sig att alla har lika rätt att vara i naturen vare sig du är en liten mussla, en fågel, en varg eller människa. Vi behöver visa hänsyn och omtanke mot djur och naturen på ett annat sätt än tidigare.

Vi hjälper även till, då vi är filtrerare! Det menas med att vi filtrerar och rengör vattnet som finns i älven. Vi är en paraplyart vilket innebär att ifall vi finns i älven, så speglar det på att älven mår bra och att andra arter trivs där.

Vi hjälper och skyddar lax, öring, uttrar och många andra som är beroende av älven, inklusive er människor. Vi kommer hjälpa till att hålla vår älv fin, jag hoppas ni också kan hjälpa till mer i framtiden! Visa respekt för varandra och visa omtanke kring djur och natur, då blir världen en trevligare plats att bo på.

Anteckningar

**LIFE Revives 2020 -projektets publication
om flodpärlmusslan**

**I samarbete med Freshwater pearl
Mussel Practical Measures 2013**

**Finansierad av Europeiska unionens LIFE
program**

**Projektet är koordinerat av Jyväskylä
universitet**

